

Utlåtande 2017:29 RI+VII (Dnr 123-1618/2016)

Spårväg City delen Västra Trädgårdsgatan-Hamngatan-Sergels Torg-Klarabergsgatan

Genomförandebeslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Genomförandeaftal med Storstockholms Lokaltrafik (SL) avseende förlängning av Spårväg City delen Västra Trädgårdsgatan-Hamngatan-Sergels Torg-Klarabergsgatan i enlighet med bilaga till utlåtandet, godkänns.

Föredragande borgarråden Karin Wanngård och Daniel Helldén
anför följande.

Ärendet

Exploateringsnämnden och trafiknämnden beslutade var och en för sig den 20 oktober 2016 att godkänna genomförandeaftalet med AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) avseende förlängning av Spårväg City delen Västra Trädgårdsgatan-Hamngatan-Sergels Torg-Klarabergsgatan, se bilaga till utlåtandet, samt beslutade att hemställa genomförandeaftalet till kommunfullmäktige för antagande.

Genomförandeaftalet reglerar ansvar och kostnader gällande en planerad delsträcka mellan den befintliga hållplatsen Kungsträdgården på Hamngatan och ny ändhållplats, Sergels torg/T-centralen på Klarabergsgatan. Genom att förlänga sträckan från den nuvarande ändhållplatsen kommer Spårväg City att ligga nära både T-centralen, Centralstationen och pendeltågstationen

Stockholm City som öppnar år 2017. Därmed underlättas byte mellan spårväg, tunnelbana, järnväg och pendeltåg.

Beredning

Ärendet har initierats av exploateringsnämnden och trafiknämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att förlängningen av Spårväg City från dagens slutstation på Hamngatan till Klarabergsgatan är bra och i linje med vad som tidigare planerats. Bifogat genomförandeavtal håller sig inom den ekonomiska ram enligt tidigare beslut i kommunfullmäktige i ärendet.

Genomförandeavtalet innebär att stadens åtagande i genomförandet av Spårväg City på aktuell sträcka tydliggörs. Kontoret anser vidare att genomförandeavtalet är upprättat med för staden acceptabla villkor.

Våra synpunkter

En förlängning av Spårväg City från Sergels torg på Hamngatan till Sergels torg/T-centralen på Klarabergsgatan blir en stor förbättring för nuvarande och kommande resenärer på linjen. Djurgården är ett av landets största och mest uppskattade friluftsområden med många attraktioner och måste ha en god kollektivtrafikförsörjning. Den nya stationen möjliggör en enkel omstigning från framförallt tunnelbana och pendeltåg men också från fjärrtåg och buss. Att spårvägsprojektet nu kvalitets- och tillgänglighetsmässigt påtagligt förbättras är glädjande och är något som Stockholms stad har varit starkt pådrivande för.

Med den nya dragningen blir det lättare att ta sig till Djurgården och kollektivtrafiken blir mer tillgänglig och attraktiv för stockholmare såväl som för turister och andra tillfälliga besökare. De nya hållplatserna tillgänglighetsanpassas för att kollektivtrafiken ska fungera för alla. Om landstinget beslutar att prioritera en förlängning av Spårväg City till Norra Djurgårdsstaden så innebär det att ett kapacitetsmässigt starkt och hållbart resande i den framväxande stadsdelen kan åstadkommas.

Det genomförandeavtal som ska beslutas, håller sig inom den ekonomiska ram som kommunfullmäktige tidigare beslutat om. Det innebär att stadens respektive SL:s åtagande i genomförandet av Spårväg City på aktuell sträcka tydliggörs. Genomförandeavtalet är upprättat med för staden rimliga villkor och möjliggör ett bättre utnyttjande av stadens gator.

Bilaga

Genomförandeavtal för Spårväg City sträckan City (delen Västra Trädgårdsgatan-Hamngatan-Sergels torg-Klarabergsgatan)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Det är välkommet att Stockholms stad tillsammans med AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) nu valt att gå vidare med en förlängning av Spårväg City delen Västra Trädgårdsgatan-Hamngatan-Sergels Torg-Klarabergsgatan. I och med förlängningen kommer byten till andra kollektivtrafikslag underlättas, inte minst vad gäller nya Citybanan som öppnar under 2017.

Vi ställer oss även positiva till det Genomförandeavtal med AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) som är träffat, och fullföljer Samverkansavtalet som ingicks parterna mellan redan 2009.

Dock förhåller vi oss mycket kritiska till det faktum att en fortsatt förlängning till miljöprofilområdet Norra Djurgårdsstaden lyser med sin frånvaro. Utbyggnaden av Spårväg City till Norra Djurgårdsstaden har varit en förutsättning för stadens planering. Utan en tillförlitlig och kapacitetsstark kollektivtrafik riskerar vi att bygga in ett bilberoende, och detta i ett av Stockholms stads annars mest ambitiösa miljö- och klimatsmarta område.

Nyligen meddelades visserligen att en ny stombusslinje, linje 6, ska trafikera sträckan mellan Norra Djurgårdsstaden och Hagastaden. Det är ett välkommet tillskott till en kollektivtrafikeftersatt stadsdel. Men vi menar att det inte räcker.

Stockholms stad måste nu skyndsamt få till stånd en dialog med AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) för planering av spårvägsförlängning till Norra Djurgårdsstaden.

Slutligen vill vi gratulera Miljöpartiet i Stockholm till en viktig förhandlingsseger gentemot Socialdemokraterna som under snart ett decennium motarbetat utbyggnaden av Spårväg City, och vars ansvariga politiker kallat denna viktiga satsning för ett ”prestigeprojekt”.

Viktigt nu blir att majoriteten i Stockholms stad även förmår Socialdemokraterna i landstinget, som under lång tid har varit en bromskloss för spårvägsförlängningen till Norra Djurgårdsstaden att byta spår.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Genomförandeavtal med Storstockholms Lokaltrafik (SL) avseende förlängning av Spårväg City delen Västra Trädgårdsgatan-Hamngatan-Sergels Torg-Klarabergsgatan i enlighet med bilaga till utlåtandet, godkänns.

Stockholm den 1 februari 2017

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Daniel Helldén

Ulrika Gunnarsson

Särskilt uttalande gjordes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin och Markus Nordström (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersätтарыttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottner (KD) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Exploateringsnämnden och trafiknämnden beslutade den 20 oktober 2016 att godkänna genomförandeavtalet med AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) avseende förlängning av Spårväg City delen Västra Trädgårdsgatan-Hamngatan-Sergels Torg-Klarabergsgatan, bilaga till utlåtandet, samt beslutade att hemställa genomförandeavtalet till kommunfullmäktige för antagande.

Genomförandeavtalet reglerar ansvar och kostnader gällande en planerad delsträcka mellan den befintliga hållplatsen Kungsträdgården på Hamngatan och ny ändhållplats, Sergels torg/T-centralen på Klarabergsgatan. Genom att förlänga sträckan från den nuvarande ändhållplatsen kommer Spårväg City att ligga nära både T-centralen, Centralstationen och pendeltågstationen Stockholm City som öppnar 2017. Därmed underlättas byte mellan spårväg, tunnelbana, järnväg och pendeltåg.

Innan och under byggnationen av berörd sträcka utför staden arbeten med att förstärka bärande konstruktioner och renovera tätskikt mot underliggande konstruktioner för att skapa förutsättningar för en längre sammanhållen initial drifttid utan avbrott för renovering.

Befintliga avtal gällande Spårväg City

Till grund för utbyggnaden av Spårväg City träffade SL och staden år 2009 ett samverkansavtal och år 2012 ett tilläggsavtal till samverkansavtalet. I samverkansavtalet som godkändes av kommunfullmäktige i november 2009 (dnr 314-2126/2009) mellan SL och staden regleras huvuddragen för genomförandet av Spårväg City. Enligt samverkansavtalet ska ett eller flera genomförandeavtal ingås mellan parterna för att närmare reglera genomförandet av Spårväg Citys olika utbyggnadsetapper. Tilläggsavtalet till samverkansavtalet godkändes av kommunfullmäktige i september 2012 (dnr 314-932/2012).

Vidare träffade parterna ett genomförandeavtal som godkändes av kommunfullmäktige i november 2009 (dnr 314-2032/2009) för en upprustning av den befintliga spårvägen mellan Djurgården och Norrmalmstorg. En utbyggnad av nya spår från Norrmalmstorg till Sergels Torg (Malmskillnadsgatans viadukt) med tillhörande hållplatser samt ombyggnad av Alkärrsdepån på Djurgården, Spårväg City etapp 1.

Föreliggande förslag till genomförandeavtal

Föreliggande förslag till genomförandeavtal ska ses som ett fullföljande av samverkansavtalet enligt ovan. Genomförandeavtalet ger vidare en högre detaljeringsgrad för landstingets och stadens arbete med Spårväg City beträffande delen Västra Trädgårdsgatan-Hamngatan-Sergels torg-Klarabergsgatan.

SL ansvarar för att planera, projektera, utföra, driftsätta och bekosta aktuell sträcka, inklusive anslutningsarbeten till stadens gatu- och parkmark.

Staden ansvarar för projektering och genomförande av tätskiktet och fogar samt förstärkning av konstruktioner. Staden utför erforderliga gatuombyggnader inom området för och i samband med stadens tätskiktsprojekt (Inriktningsbeslut, dnr 314-2155/2011).

SL har inom projekt Spårväg City ansökt om medel från ”Statligt stöd för att främja hållbara stadsmiljöer – Stadsmiljöavtal” för förlängning av spårvägslinje 7 från Kungsträdgården till Sergels torg/T-centralen. Staden står som medsökande och ska utföra en del motprestationer, till exempel nya cykelbanor på Klarabergsgatan.

Genomförandeavtalet går att läsa i sin helhet i bilaga till utlåtandet.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 oktober 2016 följande.

1. Exploateringsnämnden godkänner genomförandeavtal för Spårväg City enligt vad som följer av bilaga 2 till kontorens gemensamma tjänsteutlåtande.
2. Exploateringsnämnden överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för godkännande.
3. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Exploateringskontorets och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 27 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Se nedan.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 oktober 2016 följande.

1. Trafiknämnden godkänner genomförandeavtal för Spårväg City enligt vad som följer av bilaga 2 till kontorens gemensamma tjänsteutlåtande.
2. Trafiknämnden överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för godkännande.
3. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Exploateringskontorets och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 27 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Sommaren 1991 öppnades Djurgårdslinjen mellan Norrmalmstorg och Waldemarsudde. Linjen försåg staden med museitrafik under vår, sommar och höst. Åren 2009 och 2010 moderniserades Djurgårdslinjen och förlängdes från Norrmalmstorg till Sergels torg (Spårväg City etapp 1). 2010-08-23 invigdes sträckan som Spårväg Citys första del, med trafik året runt.

Genomförandeavtalet behandlar en planerad delsträcka mellan den befintliga hållplatsen Kungsträdgården på Hamngatan och ny ändhållplats, Sergels torg/T-centralen på Klarabergsgatan. Genom att förlänga sträckan från den nuvarande ändhållplatsen kommer Spårväg City att ligga nära både T-centralen, Centralstationen och pendeltågstationen Stockholm City som öppnar 2017. Därmed underlättas byte mellan spårväg, tunnelbana, järnväg och pendeltåg.

I samband med planeringen av Spårväg City och stadens egna arbeten med renovering av tätskikt på Klarabergsgatan fattade trafiknämnden beslut 2014-12-11 att planera för en trafiklösning med Klarabergsgatan utan biltrafik på sträckan Sergels torg – Klara Norra Kyrkogata. För att underlätta tätskiktsrenoveringen stängdes Klarabergsgatan för biltrafik på den aktuella sträckan 2016-04-13.

Spårvagnarna som trafikerar Spårväg City nyttjar idag Alkärrsdepån på Djurgården. Depån är belägen på fastigheterna Djurgården 1:15 och Skeppsholmsviken 9, vilka ägs av staden. Marken är upplåten med arrende till SL. Verksamheten har tillfälligt bygglov. För att trafikeringsen av en förlängd Spårväg City ska fungera behövs två nya fordon och därmed mer plats i Alkärrsdepån. Ett nytt arrendeavtal mellan parterna behöver därför tecknas. Vidare krävs förlängt bygglov. Det ska tilläggas att staden har andra långsiktiga planer för marken där depån är belägen. Såväl arrendet som bygglov kan därför endast medges för begränsad tid.

Det pågår även modernisering av nuvarande Spårväg City, så att den blir mer tillgänglig för alla resenärer. Modernisering och tillgänglighetsanpassning av hållplatserna på Djurgården och hållplats Styrmansgatan är genomförda och motsvarande åtgärder för hållplats Kungsträdgården och Nybroplan planeras att genomföras 2017 och 2018.

Tidigare avtal

Till grund för utbyggnaden av Spårväg City träffade SL och staden 2009-09-18 ett samverkansavtal och 2012-04-13 ett tilläggsavtal till samverkansavtalet. I samverkansavtalet mellan SL och staden regleras huvuddragen för genomförandet av Spårväg City. Enligt samverkansavtalet ska ett eller flera genomförandeavtal ingås mellan parterna för att närmare reglera genomförandet av Spårväg Citys olika utbyggnadsetapper.

Vidare träffade parterna 2009-09-18 ett genomförandeavtal för en upprustning av den befintliga spårvägen mellan Djurgården och Norrmalmstorg. En utbyggnad av nya spår från Norrmalmstorg till Sergels Torg (Malmskillnadsgatans viadukt) med, tillhörande hållplatser samt ombyggnad av Alkärrsdepån på Djurgården, Spårväg City etapp 1.

Beredning

Ärendet har beretts gemensamt av trafikkontoret och exploateringskontoret.

Trafikkontorets och exploateringskontorets synpunkter

Trafikkontorets och exploateringskontorets synpunkter

SL och staden är ense om att effektiviteten i utnyttjandet av stadens gaturum främjas av utbyggnad av en spårvägslinje genom centrala Stockholm. Spårväg kan ges högre kapacitet än busstrafik och kan också öka attraktionskraften för kollektivt resande och därmed minska utrymmesbehovet för andra färdmedel.

SL och staden är överens om att bygga ut Spårväg City på sträckan Västra Trädgårdsgatan-Klarabergsgatan, inklusive permanent spåranläggning på Hamngatan. De delar av den tidigare genomförda etappen av Spårväg City som går över Hamngatans gatudäck är provisorisk och kommer att byggas om. Sträckan består av en komplett driftsatt dubbelspårig spårvägsanläggning, inklusive spår, stolpar för kontaktledning, plattformar med tillhörande konstruktioner och installationer, huvudsakligen förlagd i stadens befintliga gaturum, mellan Västra Trädgårdsgatan och Klarabergsgatan. Sträckan, inklusive hållplatslägen, framgår av bilaga 1.

Spårväg City är tänkt att kopplas ihop med Lidingöbanan och på så sätt utgöra ett bra komplement till dagens busstrafik och ett attraktivt alternativ till att resa med bil. Utbyggnaden har också varit en förutsättning för stadens planering av utbyggnaden av Norra Djurgårdsstaden. Upprustningen och moderniseringen av Lidingöbanan är klar, inklusive ny depå på Lidingö, men trafikförvaltningen har skjutit upp genomförandet av sträckan Djurgårdsbron – Ropsten till efter nuvarande planperiod som sträcker sig till 2020. För att säkerställa kollektivtrafikförsörjningen av Norra Djurgårdsstaden har

trafikförvaltningen ett pågående uppdrag att utreda alternativa möjligheter.

SL lämnade in en ansökan om järnvägsplan till Trafikverket för den aktuella sträckan 2016-02-11. Fastställd plan väntas föreligga i början av oktober 2016. Den förlängda Spårväg City väntas kunna tas i drift fjärde kvartalet 2018.

Genomförandeavtalet

Föreliggande förslag till genomförandeavtal ska ses mot ovanstående bakgrund och som ett fullföljande av samverkansavtalet. Genomförandeavtalet ger vidare en högre detaljeringsgrad för SL:s och stadens arbete med Spårväg City beträffande delen Västra Trädgårdsgatan-Hamngatan-Sergels torg-Klarabergsgatan. SL ansvarar för att planera, projektera, utföra, driftsätta och bekosta aktuell sträcka, inklusive anslutningsarbeten till stadens gatu- och parkmark. Staden ansvarar för projektering och genomförande av tätskiktet och fogar samt förstärkning av konstruktioner. Staden utför erforderliga gatuombyggnader inom området för och i samband med stadens tätskiktsprojekt. Avtalet redovisas i bilaga 2.

SL har inom projekt Spårväg City ansökt om medel från ”Statligt stöd för att främja hållbara stadsmiljöer – Stadsmiljöavtal” för förlängning av spårvägslinje 7 från Kungsträdgården till Sergels torg/T-Centralen. Staden står som medsökande och ska utföra en del motprestationer, t.ex. nya cykelbanor på Klarabergsgatan.

Trafikkontorets och exploateringskontorets förslag

Kontoren föreslår att exploateringsnämnden och trafikinämnden godkänner genomförandeavtal för Spårväg City och överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för godkännande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 december 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att förlängningen av Spårväg City från dagens slutstation på Hamngatan till Klarabergsgatan är bra och i linje med vad som tidigare planerats. I samverkansavtalet från 2009 poängteras att genomförandeavtal för respektive sträcka behöver tas fram, vilket nu bifogat avtal uppfyller.

Bifogat genomförandeavtal håller sig inom den ekonomiska ram enligt tidigare beslut i kommunfullmäktige i ärendet (se nedan) och innebär att stadens och SL:s åtagande i genomförandet av Spårväg City på aktuell sträcka tydliggörs, vilket stadsledningskontoret anser är bra.

Stadens kostnader inom ramen för utbyggnaden av Spårväg City till Klarabergsgatan sker inom stadens projekt Tåtskiktsrenovering av Sergels torg och regleras i avtalet "Överenskommelse om principer för genomförande av tåtskiktsrenovering och förstärkning av gatudäcken kring Sergels Torg" samt i bifogat genomförandeavtal. Det förstnämnda avtalet godkändes i september 2012 av kommunfullmäktige i ärendet "Renovering av Sergels Torgs tåtskikt – Genomförandebeslut samt tilläggsavtal till samverkansavtal för Spårväg City" (Dnr 314-932/2012).

Den maximala kostnaden som SL kan komma att ersätta staden med enligt tidigare avtal (beslutade av kommunfullmäktige) är 140 mnkr och ska uppräknas med entreprenadindex (basår april 2012). Detta gäller även i det nu bifogade genomförandeavtalet. Fakturering från staden till SL sker månadsvis.

Stadsledningskontoret bedömer att de risker som finns och som kan medföra extra kostnader är om det blir förseningar i spårvägsprojektet. Tåtskiktsarbetena i stadens eget projekt beräknas vara klara till sommaren 2018 på det som berör gatorna. Om trafikstarten av Spårväg City skulle förskjutas behövs eventuellt anpassningar göras i den nya utformningen för att kunna trafikera med bara buss i ett övergångsskede. Dessa kostnader åligger dock SL men kan innebära olägenheter även för staden. Stadsledningskontoret vill därför betona att det är av största vikt att tidplanerna hålls.

Stadsledningskontoret anser att genomförandeavtalet är upprättat med för staden acceptabla villkor.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att förslag till genomförandeavtal med AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) avseende förlängning av Spårväg City delen Västra Trädgårdsgatan-Hamngatan-Sergels Torg-Klarabergsgatan i enlighet med bilaga 1, godkänns.